

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. VI. An & Quomodo Mysteria Fidei nostræ sint eciđenter credibilia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

Quaest. VI. An & Quomodo Mystera Fidei nostrae sint &c. 45

toritates, quae commodè explicantur de fide, qualem de lege ordinaria habemus, & quam ex auditu, adeoque ob revelationem inevidentem liberè concipimus, ut satis patet ex ipsis verbis Tridentini supra. Quare actus fidei necessarius non esset dispositivus ad iustitiam per modum meriti congrui. Libertas tamen exercitii potest etiam in actu evidenti reperiri, quatenus voluntas intellectum liberè applicat aut applicatum tenet in consideratione motivi notitiae evidētis.

QUESTIO VI.

An & Quomodo Mystera Fidei nostrae sint evidenter credibilia?

51. Cum obsecratur mysterium fiat evidenter credibile.

QUAMVIS juxta praemissa non sit necesse, ut mysteria fidei nostrae sint evidenter vera, sive per ipsam fidem, sive per aliam notitiam evidenter, possunt tamen dñi signa quaedam seu notae, ex quibus eadem mysteria fiat evidenter credibilia, sive ex quibus evidenter constet, meritò & prudenter posse & deberi à nobis adhiberi iis fidem tamquam divinitus revelatis; ut p̄inde signa ista generent moralem certitudinem & evidentiā de ipsa revelatione, quòd, verè à Deo facta sit.

Quae in istis de factis reperitur.

Certum porro est mysteria fidei nostrae sic esse evidenter credibilia. Ratio est: quia cum Deus velit nos firmè & indubitante credere, quae ipse nobis revelat, & aeternā salutē privet aeternitque subiciat poenis ea negantes, omnino ad ejus providentiam spectat infallibilia signa dare, ex quibus certò cognoscamus, quae sint ab ipso revelata, quae non. Unde Psal. 92. dicitur: Testimonia tua credibilia facta sunt nimis; quia videlicet multis argumentis ò Deus demonstrasti legem nostrā esse talem, quam veluti à te latam omnes firmā fide amplectantur. Et Joan. 15. Christus ait: Si non venissem, & non locutus eis, Judaeis, fuissem; praedicando me esse Messiam & Filium Dei, & praedicationem multis modis confirmando, peccatum non haberent, scilicet incredulitatis. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Sicut igitur non est excusatio pro nolentibus credere mysteria fidei nostrae post propositionem eis factam per Ecclesiam, sic supponi debet in mysteriis propositis evidentiā credibilitatis.

52. Variis signis tam generantur.

Eadem evidentiā manifestè patet ex notis veræ fidei. De quibus luculenter scripserunt Thomas Bosius 2. Tomis de signis seu notis Ecclesiae. Nolter Michaël Medina l. 2. de rella in Deum fide. Lessius in Consultat. de fide Capessenda & alii. Nos infra, dum de Ecclesia agetur, varias ejusdem notas evidentes assignabimus, ex quibus ipsa manifestè discernatur ab Haereticorum conventiculis. Hic breviter subiciemus signa veræ fidei Christianae, potissimum contra Genesim Sum. Theol. Pars III.

tales, Mahometanos, & Judaeos, quae uti singula ad fidem Christianam periuadendam non parum momenti habent, sic plura aut omnia simul sumpta robur longè maximum habere necesse est.

Primum signum sumitur à sanctitate, innocentia, etiam hostibus irreprehensibili Auctoris, mirabilibus portentis & miraculis ab ipso patris, etiam in mortuorum resuscitatione, futurorum praedictione &c. mirabilique ejusdem, post mortem ob salutem hominum sponso toleratam, & sepulturam, ad vitam revocatione, quae patet ex Historiis Evangelicis, quibus saltem, veluti recenti adhuc rerum gestarum memoriā publicè, in ipsorumque nostrum praesentia, mirabili consensione editis, fidem humanam Judaei aut alii denegare nequeunt; uti nec Josepho Judaeo, qui l. 18. Antiq. c. 6. praeclearum innocentiae & sanctitati, miraculis & portentosa resurrectioni Christi testimonium perhibet. Religio autem & fides merito pro vera suscipitur, quae talem habet auctorem.

Sanctitas & miracula Auctoris Fidei Christianae.

Secundum desumitur ex puritate doctrinae per Christum traditae. In qua nimirum plurima sunt capita seu instituta, quae etiam ratio naturalis dicitur, nil autem rationi adversum, est quaedam infirmi nostri ingenii captum excedentia, omnia invicem consona sine ulla mutatione per tot saecula, & per universum orbem. Institutiones morum omnes ad sanctitatem & perfectionem ducentes, pietatem ingerentes, à mundanis, carnalibus, & vitiis elongantes, & divinum quid spirantes; adeo, ut tum fides, tum lex Christiana sit tota immaculata convertens animas.

53. Puritas doctrinae.

Tertium hinc consequitur signum, nempe vitae ac morum puritas & sanctitas (cui etiam ipsi Ecclesiae hostes, tum Aethnici olim, tum Haeretici, testimonium perhibent) in Christianae fidei ac legis cultoribus, quibus ipsa plurimis omni saeculo & aetate abundavit in sanctitate excellentibus; etiam iis, qui antea non gustata caelesti hac vita gravissimis peccatis dediti fuerunt. Immo quòd ullus sit vitio obnoxius, sit defecit hominis vitiosus, qui scilicet fidem & mandata fidei Christianae non servet. Religio porro, cujus instituta tam sancta & pura, cujus cultores tam sancti, & ad sanctitatem morumque innocentiam per ipsam incitantur ac diriguntur, non potest non placere Deo totius puritatis & innocentiae auctori.

Sanctitas cultorum.

Quartum sumitur ab admirabili fidei Christianae propagatione; facta non armis, non potentia, non opibus, non promissis terrenis, sed per homines ignobiles & contemptibiles, qui resistentibus Imperatoribus, Regibus, populis velut universis, legem adeo propensionem naturae corruptae adversam, praeccepta difficilia, rerum temporarium contemptum, divinitatem personae cruci-

54. Admirabilis propagatio.

crucifixæ, sapientissimis etiam ac potentissimis, ac tandem toti mundo mirâ efficaciam persuaserunt: quod planè impossibile erat, nisi Dei digitus esset iste, opusque illud (ut utar verbis *Augustini lib. 22. de Civit. c. 7.*) virtutis fuisse divinæ, non persuasionis humane.

55.
Avidè susceptio & constantiam per sapientissimos defenso.

Constantiam innumerorum Martyrum,

Quintum sumitur ex eo, quòd à plurimis sapientissimis juxta ac sanctissimis, omnique eruditione refertis personis, ubique terrarum, omni ætate fuerit doctrina fidei nostræ avidè suscepta, defensa & prædicata, quorum plurimi mirâ constantiâ & alacritate illam, etiam martyrium subeundo, confirmarunt, sæpè etiam inter ipsa tormenta miraculis clarescentes: quod & fecerunt innumeri alii juvenes & virgines, senes, Principes omni virtute præditi, mortem pro fide constantissimè subeuntes, quorum numerus facilè ad varios milliones ascendit, immo ad undecim ferè milliones (in quo tamen determinato numero non faciendâ vis) ascendere ex variis Auctoribus colligit *Granado apud Lugo disp. 5. sect. 6. n. 54.* Hoc autem vehementissimum indicium est veræ fidei, in qua eligendâ ac taliter defendendâ tot sapientissimos, sanctissimos, Dei timore & amore flagrantés, nullo respectu humano inductos, tanta pro eadem patientes, fuisse permisos errare, quibus maximè conveniebat Deum auxilio & præsidio adesse, non est verosimile.

Prophetia.

Sextum sumitur ex diversis Prophetiis Patriarcharum & Prophetarum de Christo, manifestè in ipso & per ipsum impletis. Quibus accedunt prædictiones ipsius Christi, juxta & diversorum Sanctorum Prophetiarum spiritu futura, quæ manifestè eveniunt, prædicentium, ac occulta cordis cernentium. Vera igitur debet esse fides, quæ Prophetarum Oraculis (quæ utique non possunt esse nisi à Deo) ac futurorum prædictionibus, nec non interiorum notitiâ (cujus utique scrutator cogitans Deus sit) est contestata.

56.
Miracula.

Septimum idque illustrissimum sumitur ex miraculis, quæ in fidei nostræ confirmationem fecit, tum Christus ipse, tum Apostoli, aliique subsequentes Apostolici viri in vita & post mortem; quibus Historia Evangelica, Actus Apostolorum, Scripta Patrum, omnisque ætatis Historicorum sciant; immo & nostro sæculo eadem fieri certò tenemus, quæ in eorundem canonizatione accuratissimè, & stupendâ quasi diligentia & cautelâ examinantur. Hæc porro sunt velut sigilla & testimonia Dei, quibus confirmat & cõtestatur veritatem Religionis, quæque proinde non deberet permittere seu potius ipse facere in falsitatis robur is, qui est summè verax, in deceptionem quodammodo homines cogendo.

57.
Incredibilibus seu sectis, præsertim Gentilium, Turcarum

Octavum sumitur ex carentia omnis credibilitatis, quæ est in aliis religionibus seu sectis, præsertim Gentilium, Turcarum

& Judæorum. Quin immo positivè incredibiles sunt ob impuotatem doctrinæ & sectariorum secundum illas vivendum. Nam quod ad Gentiles spectat, manifestum est, multa eorum dogmata ac instituta etiam naturali rationi adorsari, v.g. de pluralitate Deorum, cultu idolorum, uti quorundam scelerum etiâ nefandorum. Quod spectat eorundem per leges etiam Sapientiosum approbatio; uti Lycurgus adulteria, Perlarum Legillatores incestus, nuptias cum matre, filiabus, sororibus, Plato communidnem uxorum, alii alia nefanda permiserunt. Consimilia constat habuisse locum in eodernis Gentilibus apud Indos, Japonies & similes ante susceptam Christi legem. Absurditates item manifestas in Alcorano Mahumetis (quæ & ipse impurissimæ vitæ fuit) ac sectâ Mahumetanorum, item in Thalmud Judæorum, ac eorum circa divinas perfectiones delictis Varii observarunt. Ut hæc non referam infanda dogmata Sectariorum recentiorum, ac sceleratam Auctororum vitam.

Denique, ut alia credibilitatis indicia præteream, attendendo divinam providentiam, manifestum est Deum non permisurum, ut qui Deum & virtutem maximè quærunt, iidem maximè circa punctum religionis decipiantur, sintque ceteris omnibus (qui hæc saltem voluptatem sectantur & obtinent) miserabiliores, idque eis contingat, eò quòd religionem amplectantur tanto motivorum pondere firmatam & credibilem factam, ut ne umbra similis credibilitatis sit in aliqua secta totius mundi. Ut proinde confidenter & meritò dixerit *Richardus Victorinus l. 1. de Trin. c. 2.* Sane quæ revelata sunt nobis vultus, tam multis, tam magnis, tam miris prodigiis confirmata sunt, ut genus videatur esse dementia, in his vel aliquantulum dubitare. Utinam attenderent Judæi, quinam animadvertent Pagani; cum quanta conscientie securitate, pro hac parte, ad divinam judicium poterimus accedere. Nonne cum omni confidentia Deo dicere poterimus? Domine, si error est, à te accepti sumus. Ista enim in nobis sunt tantis signis & prodigiis confirmata, & talibus, quæ non nisi per te fieri poterunt.

Ex quibus evidēs manet, meritò ac prudenter agendo posse ac debere firmissimè mysteria nostræ fidei credi tãquam à Deo revelata, adeoque certò & evidenter ipsa esse credibilia, & consequenter ceterarum sectarum instituta non esse prudenter credibilia. Hæc tamen evidentia credibilitatis non generat evidentiam aliquam ipsius rei creditæ, neque etiam evidentiam physicam ipsius revelationis, cum qua non habent motiva credibilitatis ex se omnino evidentem ac necessariam connexionem, quæ intellectum omnino convincat, præsertim illorum, qui habent voluntatem non bene affectam. Unde etiam fit mysteria fidei non

58.
Ratio denique divine providentia.

Notanda sententia aurea Richardi à S. Victore,

59.
Evidentia credibilitatis, reliquit in evidentiam non creditæ.

Unde contin-
gas illam a
multis non
prospici seu
admitti.

dei nostrae à multis alijs ingeniosis non
admitti, qui lumine fidei destituti priva-
toque affectu nimium suis sensibus aut erro-
ribus adherentes, in luce velut cœcutidit;
cùm in rebus non omnino evidentibus
agnoscendis intellectus multum ab affectu
dependeat. Multi etiam veritatem non vi-
dent, quia motiva seu signa credibilitatis
fidei ignorant, aut ad considerandum eor-
um intellectum per piam voluntatem suf-
ficienter applicare negligunt. Plurimi de-
nique veritatem eis satis perspectam repu-
diant, sive dominandi libidine, sive causâ
voluptatibus liberius indulgenti, sive ut
ex secta nova nomen aliquod accipen-
tur, sive ex odio aliquorum Ecclesie Præ-
latorum, puta Pontificum aut Episcoporum.

60. Observandum verò, motiva credibilita-
tis præallegata, & similia, etsi Ecclesie om-
nia simul conveniant, indeque insignissi-
mo evidètia credibilitatis exurgant: non om-
nia tamen semper simul præponi credenti-
bus aliquod mysterium, qui nunc hanc,
nunc illam, nunc istam, nunc plures, nunc
pauciores sibi notas proponunt. Et quidem
in fide semel firmatis adeò insita est hæc
credibilitatis evidètia, ut quasi sine reflex-
ione ad speciales notas credant, dum ipsis
sufficit nosse, quod S. Mater Ecclesia id
tradat. Convertendis tamen ad fidem ope-
rosius proponuntur motiva credibilitatis.
Qui tamen & ipsi ex una interdum nota
convertuntur, v.g. ex visa mirabili constantia
Martyrum, aut ex unico miraculo, aut
alio quopiam motivo; accedente, & potissi-
mas in conversione partes habente, illu-
stratione & auxilio divinæ gratiæ, quæ cor
aperiatur ad intendendum verbis prædica-
toris, & voluntas obstinata emoliri inci-
piat: aliàs enim surdo canitur, quæcumque
pondera rationum seu motivorum credibi-
litate profertur.

61. In simplicioribus quoque Fidelibus lo-
cum habet credendi simplicitas, dum fi-
dem habent Parocho aut concionatori ali-
quid proponenti tamquam revelatum à

Deo & declaratum ab Ecclesia. Immo dum
similibus sit hujusmodi propositio per eos,
quorum id munus est, v.g. Episcopos, Pa-
rochos, Prædicatores seu Magistros in
Theologia, nec aliunde subest in iis causa
rationabilis dubitandi, credere obligantur;
adeò ut rusticus v.g. tali casu discredens,
peccet. Et sanè vix unquam similibus my-
stera fidei melius proponuntur, quam per
tales, adeoque si non tunc, vix unquam ha-
berent obligationem credendi. Secus esset,
si essent indicia dubiæ fidei in Parocho
v.g. utpote aliàs mentito, aut contradicen-
te hæcenus traditis ab alijs æque vel ma-
gis doctis, aut dogmate aliqua bonis mori-
bus vel rationi naturali adversa &c.

Aliàs seclera speciali ratione dubitandi
nascitur ex prædictorum propositione in
hujusmodi (quibus aliunde de notis Eccle-
siae in generali saltem constat) proportio-
nata capacitati eorundem evidètia cre-
dibilitatis: quæ facilius in iis locum obti-
net, quibus difficilius occurrunt rationes
dubitandi in contrarium. Adde simplicio-
ribus salutem sermone quærentibus adesse so-
lere specialiter illustrationem divinæ gra-
tiæ, quæ fit eos plerumque firmius adhare-
re rebus revelatis, quam doctos, adeò ut de
credibilitate ac veritate illarum dubitare
nequeant, immo aliquos dubitare posse
mirentur.

Nihilominus absolute loquendo ex nullo
capite apparet repugnare, quò minus cum
articulis veris pari modo proponendi, inde-
que resultante obligatione credendi, à Pa-
store, Episcopo &c. immisceatur articulus
aliquis falsus, etiam spectatâ divinâ provi-
dentia: cum in hujusmodi non sit propo-
nendi infallibilitas, sed ipsi, immo & Con-
cilia numerosa Episcoporum errare possint,
& aliquando erraverint: soli autem Conci-
lio Generali sive Pontifici propria sit in-
fallibilitas in rebus fidei proponendis. Inde
autem non videtur grave inconveniens: nam
fides articuli falsi, solum erit naturalis, po-
teritque ex affectu seu voluntate credentis
etiam esse Deo grata.

An eis ali-
quid falsi
proponi
queat ita,
ut credere
teneantur.

DISPUTATIO QUARTA.

De Scriptura Sacra & Traditionibus.

XPlicato Fidei ob-
jecto & objecti qualitate,
de ipsius Fidei regulis a-
gendum est. Et primò qui-
dem de regulis veluti mor-
tuis, quæ sunt, Scriptura &
Traditio: dein de vivis, Ecclesiam videlicet,
Conciliis & Pontifice.

QUÆSTIO I.

De Scripturis seu Libris Canoni- cis & Apocryphis.

SCRIPTURA sacra est verbum Dei, ipso
inspirante conscriptum ab ipsismet Ha-
giographis seu divino Spiritu afflatis Scri-
ptoribus.

Variis porro nominibus solet ipsa appel-
lari.

1. Quid sacra
Scriptura.
Varia ejus
appellationes.